

فضای مجازی را برای مردم امن کنید

امروز فضای مجازی در زندگی مردم، دیگر مثل پنج سال پیش و ده سال پیش نیست؛ گسترش فضای مجازی یک گسترش بسیار وسیع و عظیمی است. خب، این فضای مجازی منافی دارد، امکاناتی دارد، خطراتی هم دارد، خطرات بزرگی هم دارد. اگر چنانچه این فضا ناامن باشد برای مردم، ضررش را مردم می‌برند. شما خب - حالا پلیس فتا و مانند اینها هم که هست، کارهایی می‌کنید - در این زمینه می‌توانید به معنای واقعی کلمه، به طور جدی وارد بشوید و کار کنید که آن وقت، همکاری شما با قوه قضائیه، هم در این قضیه، هم در آن قضیه‌ی قبلی که مربوط به رونق تولید بود و مسئله‌ی قاچاق، مهم است. ● ۹۸/۲/۸

طلبه‌ها چه کاری باید انجام دهند که در جامعه تأثیرگذار باشند؟

اگر می‌خواهید افکار تان، پیشنهادهایتان، خصوصیات برجسته‌ای که روحیه‌ی شما بحمدالله از آن برخوردار است، در جامعه تأثیر بگذارد، باید باسواد باشید، باید درس بخوانید، باید ملاً باشید. درس را جدی بگیرید؛ نگویید حالا دنیا دارد براساس پیشرفت‌های فنی و فناوری و مانند اینها اداره می‌شود، ما نشست‌ایم داریم مثلاً فرض کنید حاشیه‌ی ملاًعبده‌الله می‌خوانیم یا فرض کنید منطق مظفر می‌خوانیم؛ نه، این منطق مظفر را باید بخوانید؛ این کتاب نحو را یا کتاب صرف را به‌عنوان مقدمه باید بخوانید... تا بتوانید به‌عنوان یک روحانی... اثرگذار باشید. باید درس خواند. ما در بین روحانیون کسانی را داشتیم که از لحاظ مبارزه چیزی کم نداشتند، اما از لحاظ علمی، نصاب لازم را نداشتند؛ اینها نتوانستند تأثیر قابل توجهی در پیشرفت این مبارزه یا در ایجاد این حرکت عظیم بگذارند. آن کسی توانست که - مثل امام - در حد نصاب کامل بود. ● ۹۶/۶/۶

خاطرات رهبر انقلاب از جریان‌های سیاسی - اجتماعی انقلاب اسلامی

برای ثبت در تاریخ می‌گوییم

دو خط تشکیل‌دهنده نهضت اسلامی ایران

وقتی در سال ۱۳۳۷ به قم رفتم، افکار مربوط به ایجاد دگرگونی اجتماعی در ذهنم موج می‌زد و چون من در حوزه‌ی علمیه بودم، لذا طبیعی بود که کار نوسازی حوزه بخش اعظم توجه مرا به خود معطوف می‌داشت. در اینجا باید یکی از مشخصه‌های مهم نهضت اسلامی ایران را بیان کنم. این مشخصه عبارت است از وجود دو خط در این نهضت، که تعامل میان این دو خط، تشکیل‌دهنده‌ی روند تکاملی حرکت به سمت اسلام در این کشور بوده؛ نخست، خط مقابله‌ی دینی با دستگاه حاکم، که برخاسته از عقیده‌ی دینی بود. دوم، خط بیدارگری فکری و ارائه‌ی برنامه‌ی اسلامی برای زندگی، با گفتمانی نو. پایه عبارت دیگر: خط نوسازی اندیشه‌ی دینی.

متحجران از نهضت عقب ماندند

در اوایل، تمرکز نهضت روی مبارزه با دستگاه حاکمه‌ی دین‌ستیز بود. پس از آنکه روحیه‌ی مقاومت دینی در جامعه محکم و استوار شد و نهضت توانست به سمت ارائه‌ی نظریه‌ی اندیشه‌ی اسلامی به نحو مطلوب پیش برود، متحجران عقب ماندند؛ اما کسانی که بصیرت دینی داشتند و از فکر باز و روشن بهره‌ای داشتند، در مسیر نهضت ماندند. سپس، به‌ویژه طی سال‌های ۱۳۴۵ و ۱۳۴۶ که دشوارترین سال‌ها برای انقلابیون بود و شاه همه‌ی گروه‌های مقاومت سیاسی را قلع و قمع و از میدان بیرون کرده بود، بسیاری از شخصیت‌های نهضت اسلامی، گرایش به خط دوم (خط روشنگری دینی) را ترجیح دادند. کسانی بودند که هم در آغاز و هم در پایان زندگی جهادی خود، در میدان مقاومت حضور داشتند، مادر سال‌های یادشده، هم خود را مصروف روشنگری فکری کردند. شهیدان بزرگوار، مطهری و بهشتی و باهنر از این جمله‌اند.

منبع: کتاب خون دلی که لعل شد

نقطه ضعف دو خط نهضت

از یک سو، کسانی بودند که خط مقابله با دستگاه حاکم را در پیش گرفتند، ولی از یک اندیشه‌ی مترقی اسلامی برخوردار نبودند، بلکه دچار تحجر و جمود فکری بودند. آنها به انگیزه‌ی غیرت اسلامی‌شان به مقابله با قدرت حاکمه‌ای برخاسته بودند که حریم مقدسات مسلمانان را مورد اهانت قرار داده بود. از سوی دیگر، کسانی هم بودند که در خط بیدارگری حرکت می‌کردند و افکار روشنی در زمینه‌ی اسلام داشتند؛ می‌کوشیدند دین را با زبان روز به جامعه عرضه کنند، با کج‌روی‌های فکری هم مبارزه می‌کردند، اما در خط مقابله با قدرت حاکمه حرکت نمی‌کردند.

برای ثبت در تاریخ می‌گوییم

در اینجا باید برای ثبت در تاریخ بگوییم که من از اندک افراد معدودی بودم که در همه‌ی لحظات نهضت، هر دو خط را با هم آمیختم و به این ویژگی معروف بودم. در تمام زندگی مبارزاتی خود، همواره هر دو خط «مقاومت» و «روشنگری» را با هم ادامه دادم و معتقدم این دو را کاملاً باهم در آمیختم. نهایت سعی من این بود که دین را چنان که خدای متعال خواسته، به عنوان روشی برای رفتار عملی، و برنامه‌ای برای زندگی، و تغییری مستمر به‌سوی کمال مطلوب بفهمم و ارائه کنم. در همه‌ی کارهای فکری و عملی‌ام، و در سخنرانی‌ها و درس‌هایم، روی این خط تمرکز داشتم. همین گرایش به درک آگاهانه و روشن از اسلام، مرا واداشت تا به کتاب‌های اسلام‌گرایان عرب روی بیاورم. در کنار این، به هر فعالیتی که می‌توانست مردم را علیه قدرت حاکم بسیج کند و به صورت هسته‌ای برای رهبری مردم به سوی برپایی حکومت اسلامی درآید، دست می‌زد.

خط اصلی انقلاب اسلامی

فعالیت اسلامی اقتضا می‌کند که همه‌ی نیروها با قابلیت‌ها و سلیقه‌های گوناگون جذب شوند. مردم در این زمینه با هم متفاوتند. در حدیث مأثور آمده: «لو علم الناس کیف خلق الله تبارک و تعالی هذا الخلق لم یلم أحد أحدًا». «اگر مردم بدانند خداوند مخلوقات را چگونه آفریده، کسی کسی را سرزنش نمی‌کند». و این با اصل اختیار منافاتی ندارد، بلکه بر وجود اختلاف در طبیعت افراد بشر تأکید دارد. به عقیده‌ی من اگر فعالیت آگاهانه‌ی فکری اسلامی از جنبش و مبارزه جدا شود، خشک و بی‌روح می‌شود. روح مبارزه‌ی دینی هم اگر از آگاهی و اندیشه‌عاری گردد، دچار ارتجاع و تحجر می‌گردد. ترکیب مقاومت با آگاهی‌بخشی و رشد فکری، خط انقلاب اسلامی را تشکیل می‌دهد.

را عمل می‌کنم، آیا شما هم حاضر هستید حق خودتان را ادا کنید؟» پاسخ مثبت نمازگزاران، جلسات پر محتوا و پرمخاطبی را در سال‌های آینده در مسجد امام حسن (ع) و مسجد کرامت مشهد رقم‌زد که سلسله جلسات "گفتاری در باب صبر" و "طرح کلی اندیشه‌ی اسلامی در قرآن"، در ماه مبارک رمضان سال ۵۳ نمونه‌هایی از آن جلسات است. هر چند بار دیگر سختگیری‌ها و تهدیدهای دائمی رژیم طاغوت و دستگیری و زندانی شدن آیت‌الله خامنه‌ای مانع از برگزاری منظم این جلسات بود.

تفسیر قرآن برای تثبیت انقلاب

انقلاب اسلامی اگر چه به برکت همین جلسات نورانی قرآن و روضه‌های سیدالشهداء، خیلی زودتر از آنچه همگان فکر می‌کردند، در بهمن ۵۷ به پیروزی رسید و انقلابیون و به تبع آن آیت‌الله خامنه‌ای، درگیر مشغله‌ها و مسئولیت‌های مختلف شدند، اما همه‌ی اینها موجب نشد تا او، جلسات تفسیر قرآن را فراموش کند. او که به خوبی می‌دانست همان‌طور که جامعه برای "تحقق" حکومت اسلامی، نیازمند معارف ناب قرآنی است، برای "تثبیت" آن نیز به مراتب بیشتر به آن نیاز دارد. این شد که جلسات قرآن، به‌صورت هفتگی ادامه یافت و تفسیر سوره‌هایی چون مجادله، حشر، منافقون، ممتحنه، صف، تغابن، طلاق، جمعه، ملک در سال‌های ۶۰ تا ۶۴ توسط ایشان بیان شد. رهبر انقلاب دلیل انتخاب این بخش از قرآن برای جلسه درس خود را چنین بیان کرده‌اند:

«علت اینکه اینجا را انتخاب کردیم، این است که سوره‌های جزء بیست و هفتم و بیست و هشتم و این حدود، غالباً سوره‌های مدنی است و از سوره‌هایی است که در مدینه‌ی طیبیه بر پیغمبر اکرم (ص) نازل شده و مربوط است به بعد از تشکیل حکومت اسلامی، یعنی وضع کنونی. ما نوع مطالب و مسائلی که بعد از تشکیل حکومت برای یک جامعه لازم است با نوع مطالب و مسائلی که [مربوط به حین مبارزه‌ی مردم برای تشکیل حکومت اسلامی است فرق می‌کند؛ کم‌اینکه شما در جامعه‌ی خودمان هم این را مشاهده می‌کنید. امروز شما یک مسائلی دارید که این مسائل قبل از بهمن ۵۷ برای شما وجود نداشت، مطرح نبود...» ۹۱/۰۲/۱۷

حتی در دوران رهبری نیز تفسیر سوره‌های حمد و بقره در بیش از ۳۰ جلسه توسط ایشان ادامه یافت که برخی از جلسات، به پاسخ به سؤالات حاضرین نیز اختصاص داده شده است. در تمام دوران سی‌ساله‌ی رهبری ایشان نیز، همواره یکی از کارهای منظم ایشان، دیدار با قاریان و حضور در جلسات انس با قرآن بوده است. از این مهم‌تر، این نکته است که با دقت بر مواضع و جهت‌گیری‌های دینی و حکومتی ایشان می‌توان دریافت که همواره این مواضع، مبتنی و مستند بر معارف قرآنی و آموزه‌های آن بوده است. که در مجالی دیگر به آن خواهیم پرداخت. ●

منابع:

۱. کتاب خون دلی که لعل شد

۲. کتاب تفسیر سوره مجادله (از مجموعه بیان قرآن)

۳. کتاب تفسیر سوره برائت (از مجموعه بیان قرآن)

۴. کتاب شرح اسم